

Præsterne — jeg siger Femtedels-Præsterne, der staaer ganske vist i Lovforslaget, at naar en Femtedel ønsker sig selv en Præst, kunne de tage ham og faa ham ansat, men Meningen er vel, at hvis der kommer Krav fra en anden Femtedel bagefter, saa kunne de ogsaa faa sig en Præst, det er da ikke Meningen, at det kommer an paa, hvem af Femtedelene der kommer først. Jeg mener derfor paa det bestemteste, at hvis den Retning, den ærede Kultusminister har givet denne Lovbestemmelse for — i alt Fald efter hans egen Udtalelse —, nemlig Indre Mission, skulde komme og kræve sin Femtedels-Præst, saa vil det ikke vare længe, før Grundtvigianerne ogsaa komme og faa deres Femtedels-Præst, og jeg antager, at i de fleste Sogne, hvor der er lidt Skurken, ville de forskellige kirkelige Partier søge at faa hver sin Femtedels-Præst, saaledes at vi ikke alene faa en eller to, men tre eller fire Femtedels-Præster, ja man kunde tænke sig, at Sognepræsten kunde komme til at sidde uden at have nogen Brøk og altsaa blive lig Nul.

Denne Lovgivning er altsaa givet for disse to Retninger, Indre Mission og Grundtvigianerne. Det er jo ikke saa underligt, at det er disse to Retninger, vor Lovgivning er kommen til at dreje sig om, thi det er de to Retninger indenfor Folkekirken, der i Regelen tale højest. Det er dem, der — som vi ogsaa have hørt det her i Tinget under Forhandlingerne — ynde at kalde sig „den levende Menighed“. De ere ganske vist ikke de mange. Det er blevet sagt fra forskellige Sider, at de virkelig „levende Kristne“, „den levende Menighed indenfor Folkekirken“, kun er et Mindretal af Menighedsmedlemmerne i vore Sogne. Men foruden disse er der jo nogle andre ude omkring i vore Sogne, Mennesker, som, selv om de ikke tale saa højt, og selv om de ikke tør bruge saadanne Udtryk om sig selv som „den levende Menighed“, dog vistnok i alt Fald tør sige om sig selv, at de ere — lad mig bruge det Udtryk — „den levende Guds Menighed“, med andre Ord, Mennesker, som ere døbte, som høre ind under Folkekirken i enhver Henseende, som søge Folkekirken og dens Goder, og som i aandelig Henseende, naar de ere i Nød og Trang, søge deres Tilflugt inde under Folkekirken. Det er Folk, som i Regelen ere „de stille i Landet“, og det er Folk, som man maaske har let ved at overse og ikke saa let lægger Mærke til. Det har gjort mig en Smule ondt, at der under denne lange Forhandling her i Tinget omtrent ikke har været en eneste Taler,

der har kunnet se dem. De have næsten alle sammen kun talt om de to andre Retninger. Selv om de ikke have nævnt dem ved de sædvanlige Partibetegnelser, har det dog været tydeligt nok, naar de talte, at de mente, at til den danske Folkekirke kunde man næsten kun regne disse to Retninger. Nu er det, jeg gerne vilde gøre mig til Talsmand for dem, som jeg mener høre til de stille i Landet. Naar man lever paa saadanne levende Egne, som jo vistnok de fleste af de Herrer Folketingsmænd, der have talt om denne Sag, leve paa, saa forstaar jeg saa godt, at man særlig lægger Mærke til disse to Retninger; men naar man kommer til at bo paa en Ægn, hvor de to højst talende Retninger ikke gøre sig gældende i det kirkelige og aandelige Liv, saa kommer man, særlig som Sognepræst maaske, til at lægge Mærke til og opdage de andre, dem, som jeg, som sagt, gerne vilde kalde „de stille i Landet“, men disse ere, det forsikrer jeg de Herrer, de fleste, og dem er der jo ikke lovgivet noget for.

Man kan ganske vist sige: De sidde jo ogsaa godt nok, for de sidde jo inde under Folkekirken Vægge. Men jeg mener nu rigtignok, at man netop trænger til at lovgive for dem. De andre to Retninger have gennem deres Krav og gennem den kirkelige Lovgivning, som hidtil er kommen frem, faaet en vis — jeg kunde fristes til at sige — Organisationsevne. Valgmenigheder, Sognebaandsløsning, det er noget, som giver Folk Interesse. Man ved jo, hvorledes man bliver interesseret i en Ting, naar man faar Lov til at faa Del deri, og denne Interesse, som hos de andre, dem, jeg kaldte „de stille i Landet“, maaske er noget sovende og noget langt nede — jeg skal ikke rose de Folk —, denne Interesse er der dog noget Haab om, at man kunde vække hos dem ved at lovgive paa en saadan Maade, at Menighedsraadene kunde faa Indflydelse paa, hvordan Kirken skulde ordnes, og her mener jeg rigtignok ikke alene borgerligt, men ogsaa med Hensyn til sine aandelige Forhold.

Man taler om, at man maa gøre noget for den personlige Friheds Skyld, og det er ogsaa blevet fremhævet her i Tinget. Maa jeg her indskyde den Bemærkning, at det vistnok er meget usikkert, om man, hvis man kom ud i frikirkelige Forhold, for Øjeblikket vilde faa megen Frihed. Naturligvis vilde de to Retninger, Grundtvigianerne og Indre Mission, komme til at føre an, for det er dem, der ere i Spidsen, det er dem, der ere bedst organiserede,